

ELIZABETH GEORGE

DE VERDWENEN JOZEF

Een Thomas Lynley-mysterie

ELIZABETH
GEORGE

DE VERDWENEN
JOZEF

Een Thomas Lynley-mysterie

ELIZABETH GEORGE

DE VERDWENEN JOZEF

Deborah St James bezoekt het museum die druilerige dag niet alleen om voor de regen te schuilen, maar vooral om aan haar eigen neerslachtigheid te ontsnappen. Tot haar stomme verbazing blijkt ze binnen de kortste keren haar hart uit te storten bij een volslagen onbekende bezoeker, de Anglicaanse pastoor Robin Sage, terwijl zij Leonardo da Vinci's *Sint-Anna te Drieën* bewonderen en zich afvragen waarom Jozef op deze schets ontbreekt. Nog verbaasder is ze enige maanden later als de eerwaarde plotseling blijkt te zijn overleden ten gevolge van een voedselvergiftiging. Maar al snel komen Deborah en haar man Simon tot de conclusie dat hier sprake moet zijn van moord. Ze roepen de hulp in van hun oude vriend inspecteur Thomas Lynley en gezamenlijk beginnen ze een speurtocht naar de onthutsende waarheid...

'Haarscherpe dialogen, geraffineerde plots en subplots.'
– *Opzij*

'Elizabeth George schrijft boeiend en weet de Engelse setting haarfijn weer te geven.' – *Rosamunde Pilcher*

Van Elizabeth George verschijnen regelmatig nieuwe psychologische thrillers.

Van dezelfde auteur

Totdat de dood ons scheidt

Afrekening in bloed

Klassemoord

Zand over Elena

Mij is de wrake

Waar rook is...

In handen van de vijand

In de ban van bedrog

Wie zonder zonde is...

Verrader van het verleden

Moordmotieven

Zijn laatste wil

In volmaakte stilte

Een onafwendbaar einde

Bezoek onze internetsite
www.awbruna.nl voor informatie over al
onze boeken en softwareproducten.

Elizabeth George
De verdwenen
Jozef

e-book editie, september
2009

A.W. Bruna Uitgevers

Oorspronkelijke titel

Missing Joseph

© 1993 by Susan Elizabeth George

Published by arrangement with Bantam
Books, a division of Bantam Doubleday
Dell Publishing Group, Inc.

Vertaling

Marcella Houweling

Omslagontwerp

Studio Eric Wondergem

© 2003 A.W. Bruna Uitgevers B.V.,
Utrecht

NUR 332

Niets uit deze uitgave mag worden
openbaar gemaakt en/of verveelvoudigd
door middel van druk, fotokopie,
microfilm of op welke andere wijze dan

ook zonder voorafgaande schriftelijke
toestemming van de uitgever.

Voor Deborah

*Al wat ik deed, deed ik uit zorg
voor jou,*

*Voor jou, lief kind – voor jou, mijn
dochter, die*

*Onkundig van zichzelf is, noch
beseft*

Waar ik vandaan kom...

November: de regen

Cappuccino. Het new-age-antwoord op het tijdelijk verdrijven van je neerslachtigheid. Een paar eetlepels espresso, een scheut schuimende, opgestoomde melk, het meestal smaakloze snufje cacaopoeder en plotseling is het leven weer helemaal in orde. Wat een flauwekul.

Deborah St James zuchtte. Ze pakte de rekening op die een passerende serveerster ongemerkt op de tafel had laten glijden. 'Lieve hemel,' zei ze en ze staaarde, zowel verbijsterd als vol afkeer, naar het bedrag

dat ze moest ophoesten. Een straat verderop had ze een pub in kunnen duiken en kunnen toegeven aan die opdringerige innerlijke stem die zei: 'Wat moet je met die koude kak, Deb, laten we ergens een Guinness pakken.' Maar in plaats daarvan liep ze naar Upstairs, de stijlvolle marmer-glas-en-chroom-koffieshop van het Savoy Hotel, waar degenen die iets anders dan water dronken dik betaalden voor dat privilege, zoals ze nu ontdekte.

Ze was naar het Savoy gegaan om haar fotomap aan Richie Rica te laten zien, een veelbelovende producent in dienst van het onlangs opgerichte amusementsconcern

L.A. SoundMachine. Hij was voor zeven dagen naar Londen gekomen om een fotograaf uit te zoeken die Dead Meat kon vereeuwigen, een vijfhoekige band uit Leeds, waarvoor Rica de meest recente cd van het begin tot het eind begeleidde. ‘Zij was,’ zei hij, ‘de negende verdomde klotefotograaf wiens werk hij moest bekijken.’ Zijn geduld begon kennelijk op te raken.

Helaas werd dat door hun onderhoud ook niet ingedamd. Rica bladerde, met gespreide benen op de teer vergulde stoel, door haar fotomap met de interesse en met bijna dezelfde snelheid als een man die kaarten uitdeelt in een gokpaleis. Stuk

voor stuk zeilden Deborahs foto's naar de grond. Ze zag ze vallen: haar man, haar vader, haar schoonzus, haar vrienden, de ontelbare kennissen die ze door haar huwelijk had leren kennen. Er zat geen Sting of Bowie of George Michael bij. Ze had het gesprek alleen en vooral kunnen krijgen door de aanbeveling van een collega-fotograaf wiens werk de goedkeuring van de Amerikaan ook al niet had kunnen wegdragen. En ze kon van Rica's gezicht aflezen dat zij het ook niet veel verder zou schoppen.

Toch verwarde dit haar eigenlijk niet zo erg als het zien van het groeiende zwart-witte tapijt van foto's op de vloer bij Rica's

stoel. Te midden daarvan lag het sombere gezicht van haar man. Zijn ogen, zo licht grijsblauw, zo niet-passend bij zijn gitzwarte haar, leken rechtstreeks in de hare te staren. ‘Dit is niet de manier om eraan te ontsnappen,’ zei hij.

Ze wilde Simons woorden nooit geloven, juist als hij gelijk had. Dat was het grootste probleem in hun huwelijk: haar weigering om redelijk te zijn als ze geconfronteerd werd met emoties waarbij ze in het verweer kwam tegen zijn koelbloedige evaluatie van de feiten. Ze zou dan willen zeggen: ‘Verdomme, Simon, vertel mij niet wat ik moet voelen, je wéét niet hoe ik me voel...’ En ze zou zo

hard mogelijk willen huilen, met de grootste verbittering, als ze wist dat hij gelijk had.

Zoals nu, nu hij negentig kilometer verderop in Cambridge een lijk en een stel röntgenfoto's bestudeerde in een poging om met zijn gebruikelijke objectieve, klinische scherpzinnigheid vast te stellen welk voorwerp gebruikt was om het gezicht van een meisje tot moes te slaan. Dus toen Richie Rica met een gekwelde zucht vanwege de gigantische verspilling van zijn tijd haar werk beoordeelde en zei: 'Oké, je hebt wel wat talent. Maar wil je de waarheid horen? Deze foto's zouden nog niet verkopen als het zwaar vergulde

drollen waren,' was ze niet zo verontwaardigd als ze anders misschien geweest zou zijn. Alleen toen hij opstond en zijn stoel verschoof, vatte haar zacht smeulende vuurtje van irritatie vlam. Hij zette zijn stoel namelijk in het tapijt van foto's dat hij gecreëerd had en een van de poten doorboorde het gerimpelde gezicht van Deborahs vader, zonk weg in zijn wang en veroorzaakte een scheur van kaak tot neus.

Het was zelfs niet eens de beschadiging van de foto die haar gezicht deed gloeien. Eerlijk gezegd was het wat Rica zei: 'O, verdorie, het spijt me. Je kunt wel een nieuwe afdruk van die ouwe kerel maken,

hè?’

Dat was de belangrijkste reden waarom ze neerknielde. Ze hield daarbij haar handen in bedwang door ze tegen de grond te drukken, terwijl ze haar foto's bij elkaar raapte en terug in de map deed, het koordje keurig dichtknoopte, en toen opkeek om te zeggen: ‘U ziet er niet uit als een boerenpummel. Waarom gedraagt u zich dan zo?’

Wat, de relatieve waarde van haar foto's daargelaten, zelfs de belangrijkste reden was waarom ze de klus niet had gekregen. ‘Hij deed het niet met opzet, Deb,’ zou haar vader gezegd hebben. Natuurlijk, dat was waar. Heel veel dingen in het leven

gebeuren niet met opzet.

Ze pakte haar schoudertas, haar fotomap en haar paraplu en verliet het hotel door de hoofdingang. Na langs een rij wachtende taxi's gelopen te zijn, kwam ze weer op straat terecht. Het regende nu minder, maar de wind was hard, een van die onstuimige Londense winden uit het zuidoosten, die aanwakkeren boven grote wateroppervlakken, door de straten jagen en daarbij rukken en trekken aan zowel paraplu's als kleren. In combinatie met het ochtendverkeer dat langsdenderde, veroorzaakte de wind een striemend, gierend geluid. Deborah keek met half dichtgeknepen ogen naar de lucht. Grijze

wolken schoten voorbij. Het was een kwestie van minuten voor het weer zou gaan regenen.

Ze was van plan geweest een wandeling te maken voor ze naar huis zou gaan. Ze was niet ver van de rivier en een ommetje langs de oever trok haar meer dan het vooruitzicht een huis binnen te gaan waar het donker en kil zou zijn, en afstotelijk bij de herinnering aan haar laatste discussie met Simon. Maar door de wind die haar haren in haar ogen zwiepte en de lucht die elk moment meer naar regen rook, werd het idee om naar huis te gaan aantrekkelijker. De gelukkige verschijning van bus 11 leek reden genoeg om te doen

wat ze behoorde te doen.

Ze haastte zich naar de rij wachtenden.

Even later stond ze in de bomvolle bus.

Maar nauwelijks twee straten verder leek een wandelingetje langs de rivieroever in een woedende orkaan beslist aangenermer dan wat de busrit te bieden had.

Claustrofobie, een paraplu die in haar kleine teen gedreven werd door een als een diepzeeduiker uitgedoste man die de weg kwijt was, en de doordringende geur van knoflook die uit alle poriën van een piepkleine, grootmoederachtige vrouw bij Deborahs elleboog scheen te komen, bundelden hun krachten om haar ervan te overtuigen dat deze dag niets anders

beloofde dan een eindeloze reis van kwaad tot erger.

Het verkeer kwam tot stilstand in Craven Street en nog acht mensen grepen hun kans om op de bus te springen. Het begon te regenen. Alsof het een reactie was op deze drie gebeurtenissen, liet de oude vrouw een enorm diepe zucht en begon de diepzeeman nog zwaarder op zijn paraplu te leunen. Deborah probeerde geen adem te halen. Het duizelde haar.

Alles – wind, regen, donder of een ontmoeting met alle vier de paarden van de Apocalyps – zou beter zijn dan dit. Nog een onderhoud met Richie Rica zou beter zijn dan dit. Terwijl de bus

voetstaps richting Trafalgar Square reed, werkte Deborah zich langs vijf skinheads, twee punkers, een vijftal huisvrouwen en een vrolijke groep babbelende

Amerikaanse toeristen. Ze bereikte de deur juist toen de zuil met Nelson in zicht kwam en met een vastberaden sprong belandde ze weer in de wind en de regen, die haar hard in het gezicht sloeg.

Ze keek wel uit om haar paraplu te openen. De wind zou hem als een velletje vloeipapier oppakken en over de straat smijten. In plaats daarvan keek ze uit naar een schuilplaats. Het plein zelf was leeg, een eindeloze vlakte van beton met fonteinen en knielende leeuwen.

Verstoken van zijn vaste bewoners, de zwermen duiven en de daklozen en de eenzamen, die rondhingen bij de fonteinen en op de leeuwen klommen en de toeristen aanmoedigden om de vogels te voeren, zag het plein er voor één keer uit als het monument voor een held dat het zou moeten zijn. Het bood echter geen bescherming in een storm. Aan de overkant stond de National Gallery, waar veel mensen beschutting zochten. Ze waren met hun paraplu's in de weer en haastten zich als veldmuizen de brede trappen naar de ingang op. Daar was gelegenheid om te schuilen, te eten, als ze dat zou willen, kunst te bekijken, als ze

daar behoefte aan had, en afleiding te zoeken. Vooral aan dat laatste had ze de afgelopen acht maanden zo'n behoefte gehad.

Terwijl het regenwater door haar haren naar haar schedelhuid sijpelde, liep Deborah snel de metrotrappen af en door de voetgangerstunnel om even later op het plein op te duiken. Dat stak ze snel over, waarbij de zwarte fotomap hard tegen haar borst klapperde, de wind aan haar jas rukte en de regen in constante stromen tegen haar aan sloeg. Tegen de tijd dat ze de deur van het museum bereikte, sopte ze in haar schoenen, zaten haar kousen onder de modder en voelden haar haren aan als

een natte, wollen muts.

Waar zou ze heen gaan? Ze was in geen tijden meer in het museum geweest. Wat gênant, dacht ze, terwijl ikzelf verondersteld word een kunstenaar te zijn. Maar de waarheid was dat ze zich altijd overweldigd voelde in musea, binnen een kwartier een wanhopig slachtoffer van de overvloed aan schoonheid. Andere mensen konden rondlopen, staren en commentaar geven op penseelvoeringen met hun neus niet meer dan vijftien centimeter van het doek. Maar voor Deborah waren tien schilderijen per bezoek het maximum en bij het bezichtigen van de tiende was ze het eerste alweer vergeten.

In de garderobe controleerde ze of ze niets kwijt was, pakte een plattegrondje van het museum en begon te lopen, tevreden met de gedachte dat het museum groot genoeg was om tenminste tijdelijk van de kou verlost te zijn. Een leuke foto-opdracht lag op dit moment dan misschien buiten haar bereik, maar de tentoonstellingen hier beloofden tenminste nog een paar uur uitstel voor ze naar huis moest. En ze zou echt geluk hebben als Simon voor zijn werk vannacht nog in Cambridge moest blijven, zodat de discussie tussen hen niet kon worden voortgezet. Op die manier zou ze meer tijd krijgen.

Ze keek de plattegrond vluchtig door, op

zoek naar iets wat haar misschien zou kunnen interesseren. *Vroeg Italiaans, Italiaans vijftiende eeuw, Nederlands zeventiende eeuw, Engels achttiende eeuw.* Slechts één kunstenaar werd bij naam genoemd. *Leonardo*, stond er, *Tekening. Zaal 7.*

Ze vond de zaal gemakkelijk. Hij lag ergens achteraf en was niet groter dan Simons werkkamer in Chelsea. In tegenstelling tot de zalen die ze gepasseerd was, hing in zaal 7 slechts één werk: Leonardo da Vinci's levensgrote *Sint-Anna te Drieën*, waarop Madonna met Kind, de Heilige Anna en de jonge Johannes de Doper stonden afgebeeld.

Bovendien zag zaal 7, in tegenstelling tot de andere zalen, eruit als een kapel: het gedempte licht viel alleen op het kunstwerk zelf en er stonden een paar banken vanwaar de bewonderaars een van de, volgens het museum, mooiste werken van Da Vinci konden aanschouwen. Er was echter niemand in de zaal om dat te doen.

Deborah ging zitten. Een spanning kroop langs haar rug omhoog en nestelde zich onder in haar nek. Ze was niet ongevoelig voor de perfecte ironie van haar keuze. Dat kwam door de gezichtsuitdrukking van de Heilige Maagd: het masker van vrome toewijding en onbaatzuchtige

liefde. Dat kwam door de blik van de Heilige Anna: vol begrip, in een gezicht dat straalde van tevredenheid en dat gericht was op de Heilige Maagd. Want wie zou het beter begrijpen dan de Heilige Anna, die naar haar eigen geliefde dochter keek die het wonderbaarlijke kind dat ze ter wereld had gebracht liefhad. En het Kind zelf dat, steunend op Zijn moeders armen, zich uitstreckte naar Zijn neef, Johannes de Doper, en zijn moeder zelfs nu al losliet, nu al...

Daar zou het bij Simon om gaan, het loslaten. Dat was de wetenschapper in hem: kalm, analytisch, en geneigd om de wereld te bekijken vanuit de objectieve,

praktische kant die door de statistieken verkondigd werd. Maar zijn wereldbeeld – sterker nog, zijn wereld – verschilde van de hare. Hij kon zeggen: ‘Hoor eens, Deborah, er zijn andere banden dan bloedbanden...’ omdat het gemakkelijk voor hem was, uitgerekend voor hem, omdat filosofische standpunt in te nemen. Zij definieerde het leven in andere termen. Moeiteloos kon ze de foto voor zich halen die Rica’s stoelpoot doorboord en vernietigd had; hoe de lentewind met haar vaders dunne haar speelde; hoe een tak een schaduw als een vleugel legde over haar moeders graf; hoe de narcissen die hij in een vaas zette als kleine trompetjes de

zon vingen en tegen de rug van zijn hand lagen; hoe zijn hand de bloemen vasthield: zijn vingers stevig om de stelen gekromd, net zoals de afgelopen achttien jaar elke vijfde april. Hij was 58 jaar, haar vader. Hij was haar enige bloedverwant.

Deborah staarde naar de tekening van Da Vinci. De twee vrouwen zouden begrepen hebben wat haar man niet begreep. Het was de mogelijkheid, de zegen, het onuitsprekelijke respect voor een leven dat door jezelf was gecreëerd en voortgebracht.

‘Ik wil dat je je lichaam minstens een jaar rust gunt,’ had de arts tegen haar gezegd. ‘Dit is de zesde miskraam, waarvan vier in

de afgelopen negen maanden. We hebben hier te maken met lichamelijke spanningen, gevaarlijk bloedverlies, hormonale onevenwichtigheid, en...'

'Geef me dan vruchtbaarheidspreparaten,' had ze gezegd.

'Je luistert niet naar me. Dat is nu helemaal niet aan de orde.'

'In-vitro, dan.'

'Je weet dat bevruchting niet het probleem is, Deborah. De zwangerschap is dat wel.'

'Ik zal negen maanden in bed gaan liggen. Ik zal me niet bewegen. Ik zal alles doen.'

'Laat je dan op een adoptielijst zetten, gebruik een voorbehoedmiddel en probeer het volgend jaar om deze tijd weer. Want

als je zo doorgaat, kun je voor je dertigste rekenen op een hysterectomie.’

Hij schreef het recept uit.

‘Maar er moet een kans zijn,’ had ze gezegd, alsof het een terloopse opmerking was. Ze kon zichzelf niet toestaan van streek te raken. De patiënt mocht tenslotte geen psychische of emotionele spanningen laten blijken, want dat zou hij noteren en dat zou zich tegen haar keren.

De arts was niet onsympathiek. ‘Er is een kans,’ zei hij, ‘volgend jaar. Als je lichaam gelegenheid heeft gekregen om zich te herstellen. Dan zullen we alle mogelijkheden bekijken, in-vitro, vruchtbaarheidspreparaten, alles. We

zullen alle mogelijke testen doen. Over een jaar.'

Gehoorzaam ging ze aan de pil. Maar toen Simon de adoptieformulieren mee naar huis bracht, vulde ze deze niet in. Het had helemaal geen zin om daar nu over na te denken. Ze dwong zichzelf om de tekening te bestuderen. De gezichten waren sereen, vond ze. Ze waren duidelijk getekend. De rest van het werk was vooral een impressie, getekend als een reeks vragen die voorgoed onbeantwoord zouden blijven. Zou de Maagd haar voet optillen of neerzetten? Zou de Heilige Anna blijven wijzen naar de lucht? Zou de mollige hand van het Kind de kin van

Johannes de Doper beroeren? En was het Golgotha daar op de achtergrond, of was dat een toekomst die te weerzinwekkend was voor dit moment van vrede, iets wat beter ongenoemd en ongezien kon blijven? ‘Geen Jozef. Ja, natuurlijk. Geen Jozef.’ Deborah draaide zich om toen ze het gefluister hoorde en zag dat een man – gekleed in een grote natte overjas, een sjaal om zijn nek en een slappe deukhoed op zijn hoofd – zich bij haar had gevoegd. Hij scheen haar aanwezigheid niet op te merken en als hij niet gesproken had, zou ze hem waarschijnlijk ook niet opgemerkt hebben. Hij was volkomen in het zwart gekleed en loste daardoor bijna op in een

hoek van het zaaltje.

‘Geen Jozef,’ fluisterde hij weer, berustend.

Een rugbyspeler, dacht Deborah, want hij was groot en zag er onder zijn jas stevig uit. Zijn handen, die zich sloten om de opgerolde plattegrond van het museum als om een niet-brandende kaars, waren fors en hadden stompe vingers. Ze waren zeer goed in staat, zo stelde ze zich voor, om andere spelers opzij te duwen in een stormloop over het veld.

Hij stormde nu nergens op af, hoewel hij zich voorwaarts bewoog en in een van de kegels gedempt licht terechtkwam. Zijn stappen leken eerbiedig. Met zijn ogen op

de Da Vinci gericht, greep hij naar zijn hoed en nam hem af zoals een man in de kerk zou doen. Hij legde hem op een van de banken en ging zitten.

Hij droeg schoenen met dikke zolen, stevige wandelschoenen, hij balanceerde op de buitenkant ervan terwijl hij zijn handen tussen zijn knieën liet hangen. Hij streek met een hand door het dunner wordende, grijzende haar. Het was niet zozeer een gebaar om zijn uiterlijk te verzorgen, maar meer een teken van diep gepeins. Zijn gezicht, opgericht om de Da Vinci te bestuderen, zag er zowel zorgelijk als gekweld uit en was getekend door halvemaanvormige wallen onder de ogen

en zware lijnen op het voorhoofd.

Hij klemde zijn lippen op elkaar. De onderste was vol, de bovenste dun. Ze vormden een plooi van verdriet op zijn gezicht en ze leken een mislukte poging om de innerlijke onrust binnen te houden. Een medeslachtoffer, dacht Deborah. Ze werd geraakt door zijn lijden.

‘Het is een schitterende tekening, hè?’ Ze sprak op de soort fluisterende toon die je automatisch aanneemt op plaatsen waar gebeden of gemediteerd wordt. ‘Ik heb deze nooit eerder gezien.’

Hij draaide zich naar haar om. Hij was getaand, ouder dan hij eerst had geleken. Hij leek verbaasd dat hij zomaar was

aangesproken door een vreemde. ‘Ik ook niet,’ zei hij.

‘Het is vreselijk als je bedenkt dat ik al achttien jaar in Londen woon. Ik vraag me af wat ik nog meer gemist heb.’

‘Jozef,’ zei hij.

‘Pardon?’

Hij gebruikte de plattegrond om naar de tekening te wijzen. ‘U mist Jozef. Maar u zult hem altijd missen. Is het u niet opgevallen? Is het niet altijd “Madonna met Kind”?’

Deborah wierp weer een vluchtige blik op het kunstwerk. ‘Daar heb ik eigenlijk nooit over nagedacht.’

‘Of “Maagd en Kind”. Of “Moeder en

Kind”. Of “Aanbidding van de Wijzen uit het Oosten met een koe en een ezel en een stuk of twee engelen”. Maar Jozef zie je zelden. Hebt u zich nooit afgevraagd waarom?’

‘Misschien... maar, eh... hij was toch niet echt de vader?’

De man sloot zijn ogen. ‘O, God,’ antwoordde hij.

Hij leek zo overvallen door haar opmerking, dat Deborah snel verderging. ‘Ik bedoel dat ons geleerd is om te geloven dat hij niet de vader was. Maar dat weten we niet zeker. Hoe zouden we dat kunnen? We waren er niet bij. Ze hield geen nauwkeurig dagboek bij. Ons is

alleen verteld dat de Heilige Geest neerdaalde met een engel of zoiets en... Ik weet natuurlijk niet hoe men dacht dat het gebeurd was, maar het was een wonder, nietwaar? Het ene moment was ze nog maagd en het volgende moment zomaar zwanger, en toen was er na negen maanden deze baby – ik neem tenminste aan dat het negen maanden waren, al was het een wonder – en ze hield hem in haar armen, en misschien kon ze niet helemaal geloven dat hij echt was en telde ze zijn vingers en tenen. Hij was van haar, helemaal van haar, de baby waar ze zo naar verlangd had... Ik bedoel, als je in wonderen gelooft. Als je dat doet.'

Ze beseftte niet dat ze huilde tot ze de gezichtsuitdrukking van de man zag veranderen. Toen wilde ze wel in lachen uitbarsten om deze gekke situatie. Het was volkomen belachelijk, deze psychische pijn, een pijn die ze elkaar als een tennisbal toewierpen.

Hij haalde een zakdoek uit zijn jaszak en drukte hem, verkreukeld, in haar hand. ‘Alstublieft.’ Zijn stem klonk ernstig. ‘Hij is redelijk schoon. Ik heb hem maar één keer gebruikt. Om de regen van mijn gezicht te vegen.’

Deborah lachte zwakjes. Ze drukte het linnen onder haar ogen en gaf de zakdoek terug. ‘Gedachten worden op die manier

aaneengeregen, nietwaar? Je verwacht het niet. Je denkt dat je jezelf onder controle hebt. En dan plotseling zeg je iets wat oppervlakkig gezien zo redelijk en veilig lijkt, maar je bent helemaal niet veilig, hè, voor wat je probeert niet te voelen.’

Hij glimlachte, maar verder zag hij er moe en oud uit. Hij had lijnen bij zijn ogen en ruim vlees onder zijn kin, maar zijn glimlach was vol liefde. ‘Dat geldt voor mij ook. Ik kwam hier alleen om een plek te zoeken waar het niet regende, om te lopen en na te denken, en in plaats daarvan stootte ik per toeval op deze tekening.’

‘En dacht aan de Heilige Jozef terwijl u

het niet wilde?’

‘Nee. Ik zou toch wel aan hem denken, in zekere zin.’

Hij stopte zijn zakdoek terug in zijn jaszak en ging verder. Hij probeerde duidelijk een luchtiger toon in zijn stem aan te brengen. ‘Ik had eigenlijk liever in het park gewandeld. Ik was onderweg naar St James Park toen het weer begon te regenen. Ik hou ervan om in de buitenlucht na te denken. Ik ben een buitenmens in hart en nieren en als er over iets moet worden nagedacht of er beslissingen moeten worden genomen, probeer ik altijd naar buiten te gaan. Van een flinke wandeling ga je helder denken,

heb ik ontdekt. Het geeft je ook meer ruimte in je hart. Het zorgt ervoor dat je goed en kwaad, de ja's en nee's, makkelijker kunt onderscheiden.

‘Makkelijker te onderscheiden,’ zei ze, ‘maar niet makkelijker om mee om te gaan. Voor mij tenminste niet. Ik kan geen ja zeggen omdat mensen dat van me willen, hoeveel gelijk ze misschien ook hebben.’

Hij richtte zijn blik op de tekening. Hij rolde de plattegrond strakker op. ‘Nee, dat kan ik ook niet altijd,’ zei hij. ‘Daarom ging ik een wandeling maken. Ik was van plan de mussen vanaf de brug in St James te voeren, te zien hoe ze in mijn handpalm

pikten, en van daaruit alle problemen hun oplossing te laten zoeken.’ Hij haalde zijn schouders op en glimlachte triest. ‘Maar toen kwam de regen.’

‘Zo kwam u hier terecht en zag dat Jozef er niet was.’

Hij pakte zijn hoed en zette hem op zijn hoofd. De rand vormde een driehoekige schaduw op zijn gezicht. ‘En u, stel ik me zo voor, zag het Kind.’

‘Ja.’ Deborah dwong zichzelf even tot een geknepen glimlach. Ze keek om zich heen alsof ze eigendommen moest verzamelen voor ze kon vertrekken.

‘Vertelt u mij eens, gaat het om een kind dat u wilt, of dat dood is gegaan, of dat u

kwijt wilt?’

‘Kwijt wilt...?’

Hij stak snel zijn hand op. ‘Een kind dat u wilt,’ zei hij. ‘Het spijt me. Dat had ik moeten begrijpen. Ik had het verlangen moeten herkennen. Lieve God in de hemel, waarom zijn mannen zo dom?’

‘Hij wil dat we er een adopteren. Ik wil mijn eigen kind, zijn kind, een echt gezin, een gezin dat wij creëren, niet eentje waar we ons voor inschrijven. Hij heeft de papieren opgehaald. Ze liggen op zijn bureau. Het enige wat ik hoef te doen, is mijn deel invullen en een handtekening zetten, maar ik merk dat ik het gewoon niet kan. Het zou niet van mij zijn, heb ik

tegen hem gezegd. Het zou niet uit mij voortkomen. Het zou niet uit ons voortkomen. Ik zou er niet op dezelfde manier van kunnen houden als het niet van mij was.'

'Nee,' zei hij. 'Dat is maar al te waar. Je zou er helemaal niet op dezelfde manier van houden.'

Ze pakte zijn arm. De wol van zijn jas was nat en kriebelde onder haar vingers. 'U begrijpt het. Hij niet. Hij zegt dat er banden zijn die uitstijgen boven bloedbanden. Maar voor mij niet. En ik kan niet begrijpen waarom dat voor hem wel geldt.'

'Misschien omdat hij weet dat wij mensen

uiteindelijk houden van iets waar we voor hebben moeten vechten – iets waar we alles voor overhebben om het te bezitten – veel meer dan van de dingen die ons toevallig in de schoot worden geworpen.’ Ze liet zijn arm los. Haar hand viel met een plof op de bank. Onbewust had de man Simons eigen woorden uitgesproken. Haar man zou net zo goed bij haar in het zaaltje gezeten kunnen hebben.

Ze vroeg zich af hoe ze zich zo bloot had kunnen geven tegenover een vreemde. Ik zoek wanhopig iemand die aan mijn kant staat, dacht ze, een medestander. Het kan me niet eens schelen wie die medestander is, zolang hij mij begrijpt, het met me

eens is en me mijn eigen weg laat volgen. ‘Ik voel het zo, ik kan niet anders,’ zei ze verslagen.

‘Waarde mevrouw, ik geloof niet dat andere mensen niet naar hun gevoel zouden kunnen handelen.’ De man maakte zijn sjaal los, knoopte zijn jas open en zocht iets in zijn binnenzak. ‘Ik denk dat u een stevige wandeling in de buitenlucht nodig hebt om uw gedachten op een rijtje te zetten,’ zei hij, ‘maar u hebt vooral frisse lucht nodig. Veel hemel en weidse uitzichten. Die kun je in Londen niet vinden. Als u zin hebt om uw wandeling in het noorden van Engeland te maken, bent u welkom in

Lancashire.' Hij gaf haar zijn kaartje.